

symposium
Licht dat ons aanstoot

Zondag 30 november 2003
Werkgroep
Geloof en Homoseksualiteit
Friesland

Hoe het allemaal begon.

Ruim een jaar geleden werd het idee geboren een symposium te organiseren. Het leek ons geweldig om met geloofs- en gevoelsgenoten te luisteren en te praten over wat de driehoeksrelatie: homoseksualiteit – familie- kerk doet met de aanwezigen in het dagelijks leven.

Een comité van de Werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland nam het voortouw begin 2003 met het vorm geven aan het symposium.

Het laatste weekend van november is het jaarlijkse Roze Weekend, georganiseerd door het Homoplatform Fryslân. De werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland maakt ook deel uit van het platform en zou met het symposium een stevige bijdrage leveren aan het weekend.

Als ontmoetingsplaats werd gekozen voor het Martinushuis te Sneek. Mooi centraal in de provincie en bovenal een geweldig gastadres! Er zou ruimte zijn voor maximaal zestig belangstellenden. Het was nog wel spannend om mensen voor zo'n bijeenkomst te werven. Uiteraard zijn er de leden van de werkgroep en haar vrienden en vriendinnen. Daarbuiten zouden nog enkele plaatsen beschikbaar komen!

De dag zelf was een groot succes! Om ongeveer 12.00 uur mocht dagvoorzitter Nettie Schrama een vol Martinushuis welkom heten! De sfeer zat er gelijk goed in, mensen kwamen snel met elkaar in contact en om half één begon Nettie Groeneveld met haar lezing over kerk, familie en homoseksualiteit. Er was veel herkenning en ontroering in de zaal, ook werden de nodige tranen weg gepinkt. Ulbe Tjallingii vervolgde met een lezing over een actuele gebeurtenis: de wijding van de openlijk homoseksuele Anglicaanse bisschop Robinson van New Hampshire en de commotie hier om heen. Ulbe zijn verhaal was vol emotie en de confrontatie met de werkelijkheid was voelbaar.

Na de lezingen was er voor iedereen een lekkere kop soep en broodjes. De tweede helft van de middag stond in het teken van een drietal workshops. Deelnemers konden tijdens de lunch zich inschrijven. We kunnen terug kijken op drie succesvolle workshops waar mensen zich konden laten zien en openlijk zijn / haar verhaal durfden te doen.

Resumerend: we zijn trots op ons eerste symposium, we danken een ieder voor zijn / haar bijdrage om het geheel te laten slagen en verdiepen ons in een volgende gelegenheid u te ontmoeten.

Een hartelijke dank,

De Werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland.

Hedzer Boersma, Jan Bolt, Oedse Bouma, Meino Deinum, Jan Henstra, Nettie Groeneveld, Marjan Holwerda, Hans Kaldewey, Lenie Lap, Nettie Schrama en Gerda Tolk.

*Uitnodiging en programma Symposium van de Werkgroep
Geloof en Homoseksualiteit Friesland op zondag 30 november van 12.00 tot 16.00 uur
in het Martinushuis te Sneek.*

Omdat we graag

- *met anderen van gedachten wisselen over de vragen rond geloof en homoseksualiteit*
- *dit jaar ons 10-jarig jubileum vieren*
- *we trots zijn op onze ervaringsdeskundigheid*
- *gevoelsgenoten en ambassadeurs ontmoeten; dat is feest!*

Op dit symposium willen we ons verdiepen in (tevens titels van de workshops)

- *de invloed die de kerk kan hebben op het welzijn van homoseksuelen*
- *wat het betekent om als homoseksueel op te groeien in een familie met een uitgesproken christelijke traditie*
- *hoe de bijbel (niet) spreekt over homoseksualiteit*
- *wat de kerk nu voor ons betekent; wat verwachten we, wat missen we, wat willen we...*

Het programma:

- 12.00 uur Binnenkomst met koffie*
- 12.15 uur Opening door Nettie Schrama, voorzitter van de Werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland*
- 12.30 uur Nettie Groeneveld over kerk, familie en homoseksualiteit*
- 12.50 uur Ulbe Tjallingii over wat de bijbel (niet) zegt over homoseksualiteit*
- 13.15 uur Lunch*
- 14.00 uur Workshops*
- 15.00 uur Plenaire samenvatting*
- 15.30 uur Samenvatting en afronding onder het genot van thee en koffie*

Kosten van deelname € 7,50 (inclusief koffie, thee en lunch)

Na het symposium zal om 16.00 uur een intiem klassiek concert gegeven worden, georganiseerd door het Homoplatform Fryslân.

Lezing bij het Symposium “Licht dat ons aanstoet”, door Nettie Groeneveld, initiatiefnemer symposium en penningmeester Werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland.

Geboren in een gereformeerd milieu in de 50-er jaren. Het kan haast niet anders dat dat ik op enig moment in mijn leven me zou gaan verdiepen in vraagstukken rond geloof en homoseksualiteit. Het is er dus echt van gekomen.

Ik ben Nettie Groeneveld, homoseksueel, en lid van de werkgroep geloof en homoseksualiteit Friesland.

Graag wil ik met u onderzoeken hoe de driehoeksrelatie kerk-homoseksueel-familie er uit ziet, of beter, er uit kan zien. Mijn verhaal is vooral gebaseerd op mijn eigen ervaringen. Daarmee sluit ik me aan bij de Dialoog die op dit moment gaande is in Nederland. De Dialoog is een Brede Maatschappelijke Dialoog over Homoseksualiteit en Religie, Levensbeschouwing en Ethiek. De Dialoog is het initiatief van het een viertal organisaties, waaronder het COC Nederland,

Het Humanistisch Verbond, en een tweetal islamitische organisaties. De Dialoog is georganiseerd als reactie op uitspraken vanuit islamitische hoek over homoseksualiteit. Ik heb me natuurlijk wel afgevraagd waarom er twee islamitische organisaties aan deelnemen en geen enkele christelijke organisatie. Tenslotte doen sommige uitspraken uit de christelijke traditie niet onder voor bovenvermelde islamitische uitlatingen over homoseksualiteit. Maar dat ter zijde.

De zogenaamde narrativiteit, het spreken vanuit eigen ervaring, het eigen levensverhaal als sprekend voor wat gezegd wil worden, is van belang, omdat het mensen niet alleen op hun verstand aanspreekt. Het spreekt ook tot het gevoel, het geeft mensen direct inzicht in de levens en gevoelens van mensen en wordt daardoor herkenbaarder.

Het geloof en de seksualiteit zijn zaken van verstand en hart, maar vooral van het hart. Het zijn de twee meest intieme terreinen van het leven. Dat vind ik ook goed aan de naam van onze werkgroep: geloof en homoseksualiteit. Toen ik net in de werkgroep zat heb ik wel gedacht dat deze naam zou moeten wijzigen in bv. homoseksualiteit en religie of spiritualiteit. Nu realiseer ik me dat zo'n naam afstand zou scheppen, terwijl de huidige naam precies aangeeft waar het over gaat, niet iets theoretisch of hoogdravends, het gaat over het gewone leven van alle dag.

Intimiteiten, zaken van het hart, zijn kwetsbaar. Als we over deze zaken spreken zijn we selectief in onze uitlatingen, kiezen we een veilige omgeving, om vooral niet gekwetst te worden en wel gerespecteerd en het liefst begrepen te worden. Ook met het organiseren van dit symposium hebben we het regelmatig gehad over veiligheid. Voor ons was direct duidelijk dat we de pers, die daar wel om verzocht, niet in ons midden wilden hebben.

Maar toch... ik wil u iets vertellen over veiligheid.

Bij de voorbereiding van dit verhaal kreeg ik het heel moeilijk. Ik had eigenlijk wel een verhaal in mijn hoofd en ik dacht dat het niet zo moeilijk moest zijn dit op papier te zetten om

het u weer te vertellen. Ook in de werkgroep had ik regelmatig over dit onderwerp gesproken, dus het moest geen probleem zijn. Misschien kwam het wel omdat ik voor het eerst in mijn leven over dit onderwerp voor een gezelschap zou spreken, dacht ik.

Het lukte me maar niet tot ik me iets realiseerde.

Ik zag beelden voor me dat dit verhaal mensen in de zaal zou kwetsen. En dat mocht in geen geval gebeuren! Het moest tenslotte een mooie en liefdevolle gebeurtenis worden, dit symposium.

Ik begreep dat ik verstrikt geraakt was, en wel in een bekend patroon. En dat patroon heeft te maken met mijn gereformeerde traditie. Daarmee viel alles op z'n plek. Ik zal het u uitleggen.

Ik leerde in mijn jonge jaren van mijn gereformeerde omgeving dat het belangrijk was in het leven om rekening te houden met andermans gevoelens. Je hoort niemand te kwetsen, je hoort je te gedragen. Je hoort de ander lief te hebben, vriendelijk te zijn en met twee woorden te spreken. Als ik aanstoot gaf of iemand in verlegenheid bracht, werd dat mij te verstaan gegeven en gaf mij dat steevast een schuldgevoel: ik had het niet goed gedaan, ik moest beter mijn mond houden.

Bij het maken van deze voordracht overviel me dus de angst om mensen te kwetsen. Eén verkeerd woord, een verkeerde zin, en ik zou het al weer fout gedaan wil hebben.

De gedragscode in kerkelijk gremium geen aanstoot te mogen geven, rekening te houden met en anderen niet in verlegenheid brengen, is er mede oorzaak van dat homoseksuelen het moeilijk hebben met of in de kerk. Zeker als het gaat om zaken van het geloof, zijn we heel voorzichtig. Ik zie verdriet en kwetsing in mijn vaders ogen als ik hem vertel dat ik blij ben met het burgerlijk homohuwelijk en dat het mooi zou zijn als kerken open stonden voor het inzegenen van deze huwelijken. Ik hoor in de wijze waarop hij daarop reageert dat dit vloeken in de gereformeerde kerk is. Ik ben bijna bereid mijn uitspraak weer terug te nemen of te verzachten, want ik wil geen verdriet zien bij mijn vader, dan voel ik me schuldig. Ik ben de oorzaak van zijn verdriet.

Over politiek mag je bij ons doorgaans met elkaar van mening verschillen en daar kun je het dan over hebben. Even goede vrienden. Met geloofszaken ligt dat anders. Soms zijn overtuigingen hierbij zo diep verankert in mensen, dat als je daarin van mening verschilt er verwijdering ontstaat. Twee geloven op een kussen daar slaapt de duivel tussen. Geloven is een hartezaak, kwetsbaar, maar kan ook leiden tot rigiditeit en uitsluiting. Dat betekent dat sommige zaken niet gezegd kunnen worden in bepaalde kringen zonder dat dat gevolgen heeft als kwetsing en uitsluiting.

De mores van de kerk, het hele scala aan zaken van wat hoort en wat vermeden dient te worden, heeft homoseksuelen binnen de kerk vaak in grote verlegenheid gebracht, soms met verstrekkende gevolgen. Alleen al door het simpele feit dat je homoseksueel bent overtreed je de regels, hou je je niet aan de afspraak. Want homoseksualiteit is zondig. Daarmee geef je aanstoot, breng je mensen in verlegenheid en je bent schuldig, want je doet God verdriet. Je bent schuldig omdat je bent wie je bent.

De situatie is dus onontkoombaar. Hier kom je nooit uit. Maar de kerk doet een beroep op je met de overtuiging dat God ook zondaars lief heeft. Je mag homofiel zijn, van mensen van

hetzelfde geslacht houden, maar niet homoséksueel, niet de lichamelijke liefde bedrijven. Sommigen gaan nog verder en beweren dat er genezing mogelijk is.

Ik hoor u denken: er verandert veel in de kerken. Mijn kerk is anders. Er komt steeds meer ruimte voor acceptatie van homoseksuelen.

Dat is ook zo. Zijn dit dan niet verhalen uit de oude doos?

Niets is minder waar. Ervaringen van leden van onze groep spreken voor zich. Ook geven wij als werkgroep voorlichting over homoseksualiteit in kerkelijk gremium. Bij deze bijeenkomsten komen we stevast mensen tegen die zeer rigide denken over homoseksualiteit.

Ik wil u daarover een enigszins hilarisch voorval niet onthouden. Aan het einde van een voorlichtingsavond bij een SOW gemeente kwamen we te spreken over de Roze Viering die wij als werkgroep jaarlijks organiseren. Een vrouw uit het gezelschap raakte hierdoor kennelijk zo geïrriteerd dat zij met overslaande stem zei: 'Een kerkdienst voor homo's? Nee, dat is niet nodig, die zijn gebekt genoeg. Geef mij dan maar een dienst voor geestelijk gehandicapten, die hebben het écht nodig.'

Ik vertaal haar boodschap zo: je mag wel homoséksueel zijn, maar laat het niet merken.

Manifesteer je niet, want dan provoceer je. Behalve als je er problemen mee hebt, dan is het goed. Dan ben je zielig, net als mensen met een verstandelijke beperking.

En op diezelfde avond die meneer die heel duidelijk was toen het ging over het zegenen van homo-relaties: Als we dat doen komt alles op de kop verkeerd!

Zo zijn er vele voorbeelden en het is wel voorgekomen dat een van ons zich zo gekwetst voelde dat hij moest huilen.

In de traditie waarin ik opgegroeid ben was en is, ook al zijn er steeds meer openingen, homoseksualiteit een probleem.

Ouders die geconfronteerd worden met een homoséksueel kind, hebben het veelal moeilijk, zeker in kerkelijke kring waar de homoséksuele levensstijl als een niet christelijke wordt gezien.

Enerzijds de loyaliteit aan de kerk, anderzijds loyaliteit aan het kind waar ze van houden.

De kerk is niet een abstract begrip, maar een heel systeem. Veelal behoren ook weer de ouders en familie van deze ouders tot dezelfde kerk en ook een belangrijk deel van de vrienden en kennissen. Als ouders de leefwijze van hun kind zouden goedkeuren kunnen ze in conflict komen met niet alleen de dominee of pastoor, maar ook met vrienden, met de familie.

Maar voorop staat, zullen de ouders zeggen, of zij het met hun geweten overeen kunnen komen of zij de homoseksualiteit van hun kind accepteren of niet. Met het geweten dat gevormd is door de christelijke traditie is het niet waarschijnlijk dat zij dat ten volle kunnen accepteren. En natuurlijk speelt conflictvermijding, schuld en schaamte ook een belangrijke rol.

Ze zullen er in de meeste gevallen voor kiezen de homoseksualiteit af te keuren. Daarmee gaan zij in feite het conflict met het kind aan. Het kind zal dit wellicht niet altijd zo ervaren omdat dit ook geleerd heeft dat homoseksualiteit zondig is, maar ook, het kind voelt zich schuldig vanwege de onmacht en het verdriet dat bij de ouders is ontstaan en waarvan hij/zij de oorzaak is. En zo ontstaat er een pijnlijk conflict binnen het kind zelf, dat niet opgelost kan

worden binnen de kaders van thuis of kerk. Het is geluk hebben als er iemand is buiten dat kader, waarbij het kind terecht kan.

Ik kon nergens heen toen mijn homoseksualiteit bekend werd en dat heeft bij mij geleid tot depressiviteit, wat weer tot gevolg had dat ik slecht presteerde op school en enkele malen bleef zitten. Daardoor woonde ik nog lang bij mijn ouders, wat niet altijd makkelijk was.

Er zijn maar weinig jonge homoseksuelen die de kop in de wind gooien, hun eigen weg gaan en zich hier niets van aantrekken. Als ze dat al wel doen, is daarmee nog niet gezegd dat ze er dan voor hun leven van af zijn.

Met de intentie het kind op het rechte pad te willen houden en, zoals ouders dat dan, wellicht uit onmacht, kunnen zeggen, omdat we van je houden, wordt er druk uitgeoefend om homoseksuele praktijken te vermijden.

Het volgende kan dan gebeuren, ik noem een paar varianten.

- Het kind wordt de deur gewezen zolang het er homoseksuele praktijken op na houdt.
- Het kind is welkom, maar niet met partner
- Het kind is welkom, ook met partner, maar we praten er niet over.

En het kind?

Een jonge homoseksueel, die schuchter al of niet uit de kast komt, heeft veelal geen voorbeeld van een homoseksuele liefde in zijn omgeving. Hij/zij kan zich niet identificeren met iemand die ook zo is. Hij/zij kan niet meedoen aan de grapjes die worden gemaakt onder hetero-jongeren. Of misschien doet hij/zij dit juist heel enthousiast, want ze zouden eens denken,...Ik denk dat veel homo's, zeker uit kerkelijke kring, niet altijd een even leuke jeugd gehad hebben. Het is ook bekend dat er relatief meer jonge homoseksuelen zelfmoord plegen dan jonge hetero-seksuelen.

Je mocht willen dat je als homo homoseksuele ouders had! Dan zou je naast het voorbeeld dat je ouders je geven ook steun ontvangen bij je eerste stappen op het liefdespad. Dan had je samen humor en pret. Maar vrijwel iedere homo heeft hetero ouders.

Als homo wijk je af van de norm in deze samenleving. Afwijken van de norm is lastig, want je wilt er juist ook graag bijhoren. Als je als gehandicapte, ook afwijkend van de norm, op de wereld komt, zijn er meestal ouders met hun omgeving, die je vertellen dat ze er alles aan zullen doen om je te helpen in het leven.

Homoseksuelen worden door hun ouders veelal aan hun lot overgelaten, sterker nog ze worden door de ouders in hun zo-zijn afgewezen en de ouders hebben zelf een probleem waarmee ze moeten leren om te gaan.

En, althans zo ging het bij mij, ik voelde me schaamtevol onhandig dat er over seksualiteit werd gesproken, iets wat bij ons eigenlijk niet voorkwam. En het ging nog wel over mijn net onthuikende seksualiteit, waarin ik mezelf nog zo schuchter voelde. Ik had het gevoel in mijn hemd te staan. De seksualisering van de homoseksualiteit is overigens een onderwerp op zich, maar dat ter zijde.

Hoe je levenslang homoseksueel kunt blijven in de traditie waarin je bent grootgebracht wil ik u vertellen aan de hand van een voorval in mijn familie 5 jaar geleden.

Toen ik eind '97, 6 jaar geleden, in Friesland kwam wonen betekende dat ook het einde van een relatie die 12 jaar geduurd had.

Mijn zusje kwam in die tijd met een grappig plan: laten we als kerngezinnetje nog eens een weekend met elkaar weg gaan. En zo gebeurde het in het najaar 1998, bijna een jaar na de scheiding van mijn vriendin. We hadden het natuurlijk over allerlei zaken dat weekend. Ook over hoe onze verschillende levens gelopen waren en tijdens dat gesprek verzuchte mijn zusje op enig moment trots: 'En nog niemand van ons is gescheiden!' Dat veroorzaakte vreugde in de vakantiebungalow.

Maar mijn hart kromp samen, ik voelde een onbegrensd verdriet. Mijn scheiding was dus geen scheiding. Ik had het dat afgelopen jaar erg moeilijk gehad met het gemis. Ook mijn familie had het er moeilijk mee gehad dat mijn vriendin niet meer bij mij en hen hoorde. Ik had kunnen reageren, maar iets waarschuwde mij, iets hield mij tegen. Ik wilde het feestje niet verstoren. Ik wilde mijn familie niet in verlegenheid brengen, mijn familie niet tot last zijn, ik wilde niet weer de schaamte en schuld op mij laden door moeilijkheden te weeg te brengen.

Overigens gaat het in dit verband over twee taboes: Ten eerste natuurlijk over homoseksualiteit en ten tweede over scheiden en het hebben van meerdere partners in je leven, een taboe in de christelijke traditie. Het hebben van meerdere partners in je leven is in de wereld van homoseksuelen vrij algemeen aanvaard, maar werkt negatief door in de beeldvorming omtrent homoseksualiteit.

En diep van binnen voelde ik dat het nóg over iets heel belangrijks ging: 'Wat God samenvoegt, ik bedoel hiermee het huwelijk, zal de mens niet scheiden.' homoseksuelen kunnen niet samengevoegd worden door God, dus is er nooit sprake van scheiding. Niet een échte scheiding. Analooq hieaan is de bejegening van homoseksuelen die hun partner door de dood verloren hebben. Dan ben je geen echte weduwe of weduwnaar.

Ik zou willen dat er een tijd komt dat homoseksualiteit niet meer omstreden is, geen issue meer is. Ik word er wel eens heel moe van. Zolang dat wel zo is ligt er, voor ons de opdracht de luis in de pels te zijn. Niet alleen in kerken waar jongeren opgroeien in orthodox christelijke tradities, ook daarbuiten en ook verder dan Nederland, zeker ook in landen waar homoseksualiteit nog strafbaar is met alle gevolgen van dien.

Tot slot, kom ik nog even terug op respect voor geloofsovertuigingen.

Mijn overtuiging is dat homoseksualiteit hoort bij de schepping Gods en ik vind dat dientengevolge het eeuwenlang misverstand hierover in de christelijke traditie de wereld uit zou moeten, omdat deze overtuiging veel schade berokkend.

Ik heb er lang over na gedacht maar ik denk dat het idee dat homoseksualiteit niet deugt, meer een idee is dat door de traditie al eeuwenlang wordt doorgegeven, dan dat deze overtuiging stoelt op het gezag van de Bijbel. Hiermee loop ik het risico, dat ik de mensen die vinden dat de Bijbel juist homoseksualiteit afwijst, niet serieus neem. Ik denk dan dat dit ook bij de traditie hoort. De eeuwenlange overlevering vertelt dat homoseksualiteit niet deugt op basis van het gezag van de Bijbel. Daarmee wordt de afkeuring versterkt en de pijn groter.

Kerken danken hun bestaansrecht en groei veelal door het opvoeden van kinderen. Weinig gereformeerden worden Rooms Katholiek of andersom. Er wordt veelal geen overwogen

keuze gemaakt. In tradities voel je je veelal thuis, want ook je vrienden en familie kennen deze. Je treedt in het voetspoor van je ouders, zoals die dat ook deden in het voetspoor van hun ouders. Ik juich het toe dat mensen binnen geloofstradities heden worden uitgenodigd kritisch te kijken naar wat de traditie zegt over homoseksualiteit.

Waarom homoseksualiteit dan door de eeuwen heen wordt veroordeeld is voor mij gissen. Voor mensen die de wereld overzichtelijk wilden houden paste het misschien niet in de ordening en ook onbekendheid roept weerstand op. En wellicht is het zo dat seksualiteit op zichzelf in onze westerse cultuur een verborgen gebied en daarmee onbekend, hoe open we er ook mee menen om te gaan heden ten dage.

Tradities overboord gooien die al eeuwenlang gelden, is moeilijk, maar mogelijk. Maar ik denk dat het nog wel enige tijd zal duren voor het zover is dat homoseksuelen geen aanstoot meer zullen geven.

Hier wil ik langzaam mee afsluiten.

Het lijkt misschien een verhaal van kommer en kwel. Maar er is ook een andere werkelijkheid. Veel homoseksuelen worden, wellicht tegen de verdrukking in, uiterst creatief en vinden hun weg en leiden een prachtig leven, de een zonder, de ander met partner, de een zonder, de ander met een kerkelijk actief leven.

Ik zou haast zeggen: "U zou willen dat u homoseksueel was, als u dat niet bent. Leuker kan ik het niet maken."

Dank u voor uw aandacht.

Lezing bij het Symposium "Licht dat ons aanstoot", door drs. U. Tjallingii Sneek 30 november 2003

Bij de wijding van de openlijk homoseksuele anglicaanse bisschop Robinson van New Hampshire mocht tijdens de dienst bezwaar worden gemaakt tegen die inwijding. Het is gebruikelijk dat daar in de liturgie gelegenheid wordt gegeven, maar er wordt zelden gebruik van gemaakt.

Dat was deze keer anders.

Vanwege de wereldwijde heftige bezwaren tegen de wijding van een homoseksuele bisschop vond men het verstandig die ruimte te bieden.

De wijze waarop er tijdens de dienst bezwaar mocht worden gemaakt was wel met opzet van tevoren geregisseerd.

Twee personen waren van tevoren uitgekozen om namens alle andere hun protest toe te lichten.

Een collega-bisschop en een verontrust gemeentelid. Ze verwoordden hun bezwaren duidelijk en netjes.

Maar onverwacht voegde zich bij die twee nog een bezwaarde: Een priester uit New York. En tot ieders verbazing en ontzetting begon deze man op een uiterst onsmakelijke manier te beschrijven, wat volgens hem twee homoseksuele mannen in bed zoal met elkaar doen. Zo wist hij te vertellen dat tachtig procent van de homomannen anale seks erg lekker vindt en dat

volgens onderzoek de meeste homomannen graag eens iemand anders erbij neuken. En dat bijna alle homomannen van harde seks houden en er ook de hele dag aan denken.

Toen ik al deze vuile opmerkingen aanhoorde werd ik zo verschrikkelijk boos en op zo'n moment heb ik het weer even helemaal gehad met de kerken.

Maar gelukkig viel de aartsbisschop, die de dienst leidde, hem in de rede en vroeg hem dwingend om zijn verhaal af te ronden.

Ik realiseerde me later, dat dit incident mijzelf ook regelmatig is overkomen. En dat vele andere homo's het slachtoffer zijn van een dergelijke publieke belediging.

De discussie in de anglicaanse kerk over homoseksualiteit kent hetzelfde (voorspelbare) verloop als bij ons in onze kerken.

Tegenstanders zeggen dat de bijbel, dus God, homoseksualiteit verwerpelijk vindt. En hun simpele redenering vindt gretig aftrek.

Voorstanders proberen tegengas te geven, door vriendelijk doch dringend uit te leggen, dat homo's ook lieve mensen zijn, dat de vooroordelen tegen homo's net zo hard toegepast kunnen worden op hetero's en dat men de bijbel verkeerd interpreteert.

Maar het helpt maar bitter weinig.

Blijkbaar ontkomen wij niet aan die patstelling tussen voors en tegens. Die patstelling die eigenlijk steeds opnieuw ontstaat.

Onze voorlichting en emancipatie leiden hooguit tot een gelijkspel in de discussie.

Dat is dan nog heel wat, als 20 % voors en 80 % tegens zijn, dat je dan toch nog op een gelijkspel uitkomt.

Ik heb het zelf jaren lang geprobeerd, maar kwam voor mijn gevoel ook nooit verder dan een gelijkspel.

En bij de eerstvolgende zucht van een domme homohater moest je weer helemaal van voren af beginnen.

Het moeilijke vind ik hieraan vooral dat de Heilige Schrift ons ook niet echt uit die impasse kan helpen.

Als je een theologisch gesprek voert over het thema armoede, dan biedt de Heilige Schrift duidelijke richtlijnen en perspectieven.

Maar in een theologisch gesprek over homoseksualiteit missen we die eenduidige perspectieven.

Dat wil niet zeggen, dat ik geen perspectief zie in de bijbel voor mij als homo.

Maar tegenstanders zetten er hun visie tegenover, met sterke bijbelse papieren, en dan verlies je de strijd of, als je doorpraat bereik je hooguit een gelijkspel. En dat slechts tijdelijk.

Het resultaat hiervan is, dat homo's en lesbo's steeds opnieuw zich moeten waarmaken.

Door 'gewoon' te doen, of door juist 'extravagant te doen.

Jezelf waarmaken door het in je dagelijks werk nog beter te willen doen dan je heterocollega's.

Vaak op je hoede in het sociale leven, op je hoede voor en sneer, of een kwetsende misplaatste grap.

Ik vraag mij vanmiddag samen met jullie af: Hoe komen we af van dat gelijkspel; hoe komen we uit die impasse, zonder de Heilige Schrift te verloochenen?

De sleutel tot het antwoord op deze vraag ligt m.i. niet bij mensen. Want het gesprek van mensen over bijbel en homoseksualiteit zal uiteindelijk nooit leiden tot bevrijding van homo's en lesbo's. Lees het maar na in ons jubileumboek.

Dus gesprekken bieden geen soelaas.

Acties dan. Acties van mensen bieden nog wel wat hoop.

Er zijn gelukkig vele lieve mensen die ons niet alleen tolereren, maar die ons waarachtig liefhebben. Er zijn gelukkig kerkgemeenschappen die je oprecht homovriendelijk kunt noemen. Dit zijn lichtpuntjes. Dat wel.

Maar het haalt ons niet uit die impasse, en het haalt ons homo's en lesbo's niet voorgoed uit die verdomhoek, waar we steeds weer ingejaagd worden.

Dus bij mensen zie ik niet zoveel perspectief.

Dan blijft alleen God nog over en de schepping, de natuur.

En ik meen oprecht dat waarheid en bevrijding van God verwacht mag worden. Het klinkt als een preek wat ik nu zeg, en dat is het ook, een preek voor eigen parochie vandaag.

Als twee mensen in een gelijkspel zitten dan is de enige uitweg het zoeken naar echte waarheid. Bijvoorbeeld: Als een slecht huwelijk (homo of hetero, maakt niet uit) in een gelijkspel is geëindigd en je op zoek gaat naar waarheid, dan kan je bijvoorbeeld deze waarheid vinden: De liefde is gedooft.

Dan weet je dat het tijd is om gescheiden wegen te gaan.

Wat is dan waarheid, als het gaat om homoseksualiteit?

Waarheid is in principe alleen daar waar niet gelogen kan worden.

Ik vind daarom waarheid in de allereerste plaats in de natuur zelf, in de schepping zelf, dus in mijzelf. Bij voorlichting over homoseksualiteit heb ik het vaak gezegd: Vanuit mijn eigen natuur is het vrijwel onmogelijk dat ik een vrouw oprecht zou kunnen beminnen. Voor mij is onomstreden waar dat ik homoseksueel ben. De natuur liegt niet.

Een anti-homo zou nu tegen mij kunnen zeggen: Als iemand nu een perverse natuur heeft, dan liegt de natuur ook niet, dus kun je alles wel goedkeuren.

Dan zeg ik: Ja, de natuur liegt nooit. Een homo is een homo, een pedofiel is een pedofiel en een hetero is een hetero.

Maar de vraag is natuurlijk, hoe ik omga met mijn natuur.

En of ik mijn verantwoordelijkheid neem, om mijn eigen natuur nooit zo te gebruiken dat ik andere schepselen daarmee zou schaden.

Het is trouwens ook mijn verantwoordelijkheid, dat ik mijn natuur nooit tot schade mag laten zijn voor mijzelf. Ook een hoge verantwoordelijkheid.

Daarom is volledige aanvaarding van je natuur en het nemen van je verantwoordelijkheid daarvoor zo ongelooflijk belangrijk voor ons.

Een antwoord op het gelijkspel wordt dus deels gegeven door de natuur zelf, en door de waarheid die daarin besloten ligt. En die waarheid is voor mij goddelijk.

Maar de rest van het antwoord uit onze impasse zal dan toch werkelijk moeten komen, en verwacht mogen worden van God zelf.

De laatste vraag is dan hoe dat antwoord, dat goddelijke antwoord er uit ziet?

En nu gaat het echt als een preek klinken wat ik nu zeg: God bevrijdt mensen, doordat Zij mensen opzoekt, aanvaard, liefheeft en leiding geeft.
Ik leg een stelling in ons midden: In de Heilige Schrift vinden mensen elkaar niet. Uiteindelijk zal ieder menskind door God gevonden moeten worden.
Dat zei ook de milde nieuwe bisschop Robinson in New Hampshire. Op Skynews werd hem gevraagd of hij toch niet zou toegeven aan de wereldwijde vrome bezwaren tegen zijn wijding. Zijn antwoord was: Ik aanvaard de leiding van God in mijn leven en ik zal ook nu vertrouwen dat God mij laat zien en voelen dat deze keuze de juiste is.
Als kind zou ik hebben gedacht: Wat een vroom gezwets. Maar nu ikzelf wat ouder word denk ik: Man je hebt gelijk.

Emancipatie moet missehien wel niet als einddoel hebben, dat je gelijk wilt krijgen en geaccepteerd wilt worden.
Emancipatie spiritueel gezien heeft als het goed is maar een doel: Het beschermen van de waardigheid van ieder mensenleven en het opkomen voor hen die beschadigd raken.
Al deze dingen vindt je uitgebreid terug in de Heilige Schrift.
Lees de Bergrede er maar op na.
Voor- en tegenstanders vinden elkaar weliswaar niet in de Heilige Schrift, maar diezelfde Heilige Schrift is wel onmisbaar om ons in de richting van het Koninkrijk te leiden. We kunnen niet zonder goddelijke woorden en goddelijke openbaringen.

Maar waarheid en heelheid kan ik alleen maar vinden als ik mijzelf niet verloochen.
Daar begint mijn bevrijding en ieders bevrijding; niet in het aanvaarden van je lot, maar in het omarmen van je hele menszijn.

Ik ben blij met bisschop Robinson. Ik ken de man niet, maar zijn foto hangt op mijn werkkamer op school. Ik voel me verbonden met hem en ik voel ook de kracht die hij zal voelen, dat het goed is.
De uitweg uit de theologische impasse is dus deze: Aangeraakt door Gods liefde kan ik mijn hele hebben en houden omarmen en ben ik met Gods kracht en met de bijbel als gids in staat om anderen aan te raken.
Ik heb mij nooit afgevraagd waarom ik zo goed piano kan spelen.
Ik heb mij heel vaak afgevraagd waarom ik homoseksueel ben.
De natuur liegt nooit. Dat is de ene kant.
Maar de andere kant is, zo begin ik te beseffen, dat wij er zijn om op onze geheel eigen wijze medemensen aan te raken.

Verslag workshop: Ulbe Tjallingii, ``Wat zegt de bijbel wel/niet over homoseksualiteit'', door Hedzer Boersma.

De door Ulbe gedane uitspraken / stellingen in zijn referaat bleken voor de meesten zeer herkenbaar. Bijvoorbeeld: Je bent een minderheid en je blijft een minderheid. (Zoals er meer minderheden zijn)

Er wordt altijd vanuit de (cultureel bepaalde) meerderheid (hetero's) naar de minderheid (homo's) gekeken en over hen geoordeeld.

Gesproken werd vooral over de houding van de kerk t.a.v. homoseksualiteit / zegening relaties.

Naar aanleiding hiervan kwamen verschillende ervaringen aan het licht: van (uiterst) negatief tot (meer) positieve. Reacties verwoordden o.m. de pijn die door de kerk veroorzaakt, waar het mensen onmogelijk wordt gemaakt om te zijn wie je bent, om vrijuit te leven voor Gods aangezicht. Kritiek werd geuit op een kerk die er geen moeite mee heeft om verantwoordelijkheid te dragen voor zaken als doop, belijdenis en begrafenis, maar moeilijk doet wanneer het gaat om homoseksualiteit een legitieme plek te geven.

Constatering: wellicht heeft dit ook te maken met het algemeen taboe op seksualiteit. Sommigen blijken de kerk inmiddels teleurgesteld de rug toe gekeerd te hebben: 'het lukt je toch niet om er ooit echt bij te horen'. Anderen zetten die stap bewust (nog) niet. Ze blijven doorvechten voor een volwaardige plek binnen de kerk, als plek waar liefde en respect moet zijn en waar je saamhorigheid kunt ervaren. Daarbij kan ook de werkgroep van betekenis zijn: voorlichting geven tegen alle weerbarstigheid in, organiseren van de Roze Zondag, etc. Laat je zien als minderheid!

Mogelijke manieren om dat binnen kerk / gemeente / parochie te bewerkstelligen:

- gesprek / discussie proberen gaande te houden,
- zoeken van bondgenoten (bijv. Raad van Kerken)
- confrontatie aangaan,
- openheid.

Enkele conclusies:

- Spreken over de kerk is te massief.
- Veel van de (on) mogelijkheden etc. hangen af van de betreffende plaatselijke gemeente waarbij men hoort.
- Kerk / gemeenten / parochies zijn zeer divers in hun houding t.a.v. homoseksualiteit en zegenen homorelaties.
- Afwijzing van homoseksualiteit wordt gekarakteriseerd als bijbel misbruik.

Zorgvuldige exegese van passages die traditioneel van stal gehaald worden om aan te tonen dat het van de bijbel niet mag, leert dat die bijbelteksten oorspronkelijk een heel andere context en doelstelling hadden. Bovendien gebruiken de tegenstanders van homoseksualiteit de bijbel zeer selectief als zij de bijbel alleen maar ten tonele voeren om hun eigen (bevooroordeelde) gelijk te onderstrepen.

Hezer Boersma is lid van de werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland.

Verslag symposium en workshop Nettie Groeneveld, `` wat het betekent om als homoseksueel op te groeien in een familie met een uitgesproken christelijke traditie '', door Gerda Tolk.

Mijn nabijlevende indruk van het symposium werd volledig weergegeven door deze regels uit het lied, dat we samen zongen aan het eind:

*Wij moeten gaan, aan 't lied van bevrijding
Voegden we weer een eigen refrein,
Zagen rondom de glans van herkenning
Hoe we elkaar tot Verbondgenoot zijn.*

Nettie's verhaal was me uit het hart gegrepen. Vooral dat zien van verdriet en worsteling bij één van je ouders om wat jij intrinsiek, en diep in ook met blijdschap, bent.

Het betoog van Ulbe heeft me gesterkt in het weten, dat we met de bijbel in de hand nooit kunnen aantonen wat we van binnen weten: Dat het goed is tussen God en ons.

Nettie's workshop is zeer geslaagd doordat ze zo ruimhartig ruimte gaf voor verhalen en tegelijk grenzen wees waar dat nodig was. Het was wonderlijk hoeveel verschillende aspecten naar voren kwamen. Ik geef er graag wat van weer:

- Als je je zo afgewezen voelt door de kerk, waarin je dacht thuis te horen, breek er dan mee en zoek nieuwe wegen.
- Mijn breken met de kerk heeft me een gevoel van bevrijding gegeven en ik heb nieuwe bronnen van spiritualiteit gevonden.
- De kerk lijkt dus in de verste verte niet op wat ze, achter het Woord en achter Jezus aan, zou moeten zijn, namelijk een schuilplaats voor wie in de wereld verschopt wordt.
- Ik meende dat ik goed verwerkt had dat mijn zoon homoseksueel is, maar toen hij aankondigde te willen trouwen, had ik het daar weer moeilijk mee. Zo van: moet dat nou?
- Nadat ik jaren geleden met alles van de kerk gebroken had, ben ik door mijn werk weer daar binnen gekomen en nu is de gemeente, waarin ik participeer, weer een thuis geworden!
- Altijd was ik actief en betrokken in de kerk, maar sinds ik uitgekomen ben voor mijn homoseksualiteit kunnen ze me niet meer gebruiken en dat doet erg zeer.

Zonder de kerk geloven, kan dat? Ja zeker, zeggen bijna alle deelnemers, maar een gemeenschap heb je wel nodig! Sommigen hebben die al gevonden, anderen zijn nog op zoek. Deze dag biedt zo'n nieuwe gemeenschap!

Nettie Schrama gaf leiding aan de dag, strak en toch ook weer soepel, waardoor geen enkel programma onderdeel in de verdrukking kwam.

Het concert na afloop was een verrukking en gaf rust! De ontvangst in het Martinihuis was zo gastvrij en alles liep zo gesmeerd, dat daardoor ook een thuisgevoel ontstond.

Tenslotte was er het logo van de werkgroep voor Nettie Groeneveld, echt verdiend! En een roze roos voor iedereen!

Voor herhaling vatbaar!

Gerda Tolk is lid van de werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland.

Verslag symposium en workshop Nettie Schrama, `` de invloed die de kerk kan hebben op het welzijn van homoseksuelen '', door Hans Kaldewey.

Workshop Familie.

Tijdens het gesprek bleek weer hoe zeer de kerk in alles een belangrijke rol speelt.

De familie banden blijven bestaan.

Ouders blijven hun kinderen trouw.
Kinderen accepteren hun ouders zoals ze zijn.
Hoe nauwer de band hoe beter homoseksualiteit wordt geaccepteerd.
Dat het moeilijk is, dat is zeker, maar men laat elkaar niet los.
Maar de kerk waarin je je hoort thuis te voelen, we zijn toch één familie, allemaal kinderen van één Vader, juist daar wordt je in de steek gelaten.
Je hoort er ineens niet meer bij, je wordt een buitenstaander.
Of je wordt geaccepteerd maar.....
Je wordt niet meer gevraagd voor kerkenwerk, wat je altijd deed totdat je openlijk voor je homoseksualiteit naar buiten kwam.

Er was één opmerking die ons erg aansprak:
We zijn in het verleden geleid door de dogma's en daardoor gevormd.
Door te zoeken naar het geloof in jezelf wordt je sterker en weerbaarder.
Ga naar de kerk voor jezelf en beleef je eigen geloof
En wat belangrijk is zoek bondgenoten.
De warmte voor elkaar werd gevoeld tijdens het gesprek. We waren FAMILIE.
En dat is nu juist wat we missen in de kerk, warmte voor elkaar, acceptatie voor wie of wat we ook zijn.
Gelukkig mogen we geloven dat God ons trouw blijft en ons volledig accepteert.

Hans Kaldewey is lid van de werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland.

Ten slotte:
Aan het eind van de middag was er nog een schitterend concert, gehouden in de St. Martinuskerk te Sneek. Door een kleine gang konden de deelnemers aan het symposium zo doorlopen van het Martinushuis naar de St. Martinuskerk.
Froukje Hernamdt stond voor de laatste keer voor haar Fries Kamer Koor uit Leeuwarden.
Een indrukwekkend concert, een perfecte afsluiting van middag samen zijn!

Concert in het kader van het symposium ‘ **Licht dat ons aanstoot**’ georganiseerd door het Homoplatform Fryslân.

Zondag 30 november 2003 om 16.00 uur in de St. Martinuskerk te Sneek, De Singel.

Aan dit concert werken mee:

Noud Jaspers Bariton
Yolande Couweleers Sopraan
Ulbe Tjallingii Organist
Fries Kamer Koor uit Leeuwarden
o.l.v. Froukje Hernamdt

- Intro: Koraalprelude 'Vater uns im Himmelreich' Georg Böhm (1661-1773)
- Aria Domine Deus uit het Gloria van Antonio Vivaldi (1678-1741) voor sopraan en orgel.
- Adventskoraal: Es ist ein Ros' Entsprungen Johannes Brahms (1833-1897)
- Dieu! Qui la fait bon regarder. Claude Debussy
- Jerusalem ;Bariton + Orgel Hubert Parry
- Calme des Nuits Camille Saint Saëns
- Deel 1, 4 en 6 uit het Requiem van Gabriel Fauré
 - Introïtus en Kyrië orgel en koor
 - Pie Jesu orgel en sopraan
 - Libera Me orgel, bariton en koor

Dit concert wordt u aangeboden door HomoplatformFryslân; www.homoplatformfryslan.nl

Het Fries Kamer Koor heeft nog ruimte voor enkele nieuwe leden; met name **tenoren** worden nog gezocht.

Zingt u mee met het Requiem van Fauré ?

Inlichtingen: www.frieskamerkoor.nl

Dirigente: Froukje Hernamdt 0515-333656 f.hernamdt@planet.nl

Vice Voorzitter: Roeland Heeck heck@planet.nl